

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра управління державними і корпоративними фінансами

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до контрольної роботи та практичних занять
з дисципліни**

«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Харків – 2018

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 20 березня 2017 р., протокол № 7.

Методичні вказівки містять завдання до теоретичної та розрахункової частин контрольної роботи, а також методичні вказівки до їх виконання.

Рекомендуються для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» заочної форми навчання.

Укладач

доц. М. В. Бормотова

Рецензент

доц. О. О. Коковіхіна

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи та практичних занять
з дисципліни

«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Відповідальний за випуск Бормотова М. В.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 15.05.17 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,25. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи	5
Завдання	8
Задачі для розв`язання на практичному занятті	32
Перелік питань курсу для підготовки для іспиту	34
Вимоги до захисту контрольної роботи	35
Вимоги до оформлення роботи	35
Список літератури	37

ВСТУП

Фінансовий ринок – це особлива, властива тільки ринковій економіці, сфера економічних взаємовідносин, де здійснюється купівля-продаж, розподіл і перерозподіл фінансових активів між сферами економіки.

Предметом курсу „Фінансовий ринок” є дослідження економічного простору, на якому формуються і функціонують відносини між його учасниками з приводу купівлі-продажу фінансових активів. Суб`єктами таких відносин є держава, емітенти, а також фінансові посередники, які повинні забезпечувати перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку. Мета дисципліни "Фінансовий ринок" – розкриття теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Завдання дисципліни – допомогти майбутнім фахівцям сформувати комплексне розуміння взаємозв'язків на фінансовому ринку та системи спеціалізованих фінансових інститутів; визначити роль держави на фінансовому ринку; оволодіти знаннями щодо особливостей функціонування основних та похідних фінансових інструментів.

Однією з важливих компетенцій майбутнього фахівця з фінансів є вміння розраховувати розмір дивідендів за простими та привілейованими акціями, дохід та дохідність цінних паперів. Тому саме цій проблемі присвячена розрахункова частина контрольної роботи.

Виконання контрольної роботи має сприяти формуванню у студентів знань з теоретичних основ функціонування фінансового ринку, а також виробленню компетенцій щодо оцінювання дохідності боргових та пайових цінних паперів.

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Фінансовий ринок» для студентів заочної форми навчання передбачається контрольна робота, яка є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом, поглиблення знань особливо важливих тем з погляду їх практичної вагомості.

Контрольна робота з курсу «Фінансовий ринок» складається з теоретичної та розрахункової частин.

У теоретичній частині студенти повинні дати відповідь на два питання з теорії фінансового ринку та вибрати правильну відповідь на десять запропонованих згідно з варіантом тестових завдань.

У розрахунковій частині повинно бути розв'язано дві задачі з докладним поясненням ходу розв'язання та висновками.

Контрольна робота виконується за варіантами. Номер варіанта студент вибирає відповідно до останньої цифри залікової книжки.

Контрольна робота повинна бути оформлена відповідно до діючих норм і стандартів. У роботі має бути перелік використаної літератури.

При виконанні контрольної роботи необхідно використовувати цифровий матеріал, за допомогою якого можна показати динаміку, розкрити закономірності та тенденції економічних процесів. Так, студент повинен застосовувати статистичний матеріал, який публікується в різних статистичних збірниках, ресурсах інтернет-мережі. Крім того, цифровий матеріал можна взяти з економічної літератури, наукових статей. Важливо доповнити цифровий матеріал фактичними даними промислових підприємств, фінансових і кредитних установ, фондової біржі.

Методичні вказівки до виконання розрахункової частини контрольної роботи

Розрахунок дивідендних виплат за акціями

Прибуток відкритого акціонерного товариства (далі – АТ) утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних і прирівняних до них витрат та витрат на оплату праці. З прибутку АТ вносяться передбачені законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків та інших обов'язкових виплат, залишається в повному розпорядженні АТ і підлягає розподілу.

Дивіденди за акціями виплачуються із чистого прибутку АТ після виплати всіх штрафів та пені, відшкодування коштів на виробничий розвиток АТ за рішенням загальних зборів АТ. Дивіденди за привілейованими акціям виплачуються в пріоритетному порядку та, як правило, їх розмір фіксований.

За рішенням загальних зборів акціонерів прибуток АТ після сплати податків і здійснення інших обов'язкових відрахувань та сплат (тобто чистий прибуток) може бути спрямовано:

- на сплату дивідендів (розподіл серед акціонерів);
- розвиток виробництва та створення і поповнення фондів АТ;
- соціальні програми і преміювання працівників АТ.

Правління АТ зобов'язане протягом 30 календарних днів після закінчення фінансового року скласти річний баланс і звіт про стан справ у АТ за минулий рік і разом з пропозиціями щодо розподілу прибутку надати їх аудиторю і ревізійній комісії АТ.

Правління повинно негайно після отримання висновків від ревізійної комісії АТ і аудитора надати річний баланс, звіт про стан справ, пропозиції щодо розподілу прибутку і висновки ревізійної комісії АТ і аудитора спостережній раді АТ. Спостережна рада АТ перевіряє всі надані їй правлінням АТ і ревізійною комісією АТ документи та складає письмовий звіт про перевірку річного балансу, звіт про стан справ і пропозиції щодо розподілу прибутку. У звіті спостережна рада АТ повинна вказати на наявність чи відсутність заперечень щодо наданих правлінням АТ документів.

Звіт спостережної ради АТ має бути підготовлено протягом 15 днів від моменту отримання документів від правління АТ, але не пізніше 90 днів від дня закінчення звітнього року.

Правління АТ не пізніше як через 120 днів від дня закінчення звітнього року скликає загальні збори акціонерів для заслуховування і затвердження річного балансу і звіту про стан справ, а також ухвалення рішення про розподіл прибутку. Правління АТ зобов'язане надати акціонерам змогу ознайомитися до загальних зборів акціонерів з річним балансом, звітом про стан справ, доповіддю спостережної ради АТ і пропозицією щодо розподілу прибутку, а також на вимогу акціонерів видати їм копії документів.

Загальні збори акціонерів після заслуховування доповіді правління АТ ухвалюють остаточне рішення щодо розподілу прибутку, визначеного затвердженим річним балансом. У рішенні відображаються: прибуток; частина прибутку, що виплачується акціонерам у вигляді дивідендів; суми прибутку, що відраховуються до резервного й інших фондів, передбачених законодавством чи утворених за рішенням загальних зборів акціонерів; нерозподілений залишок прибутку.

Розрахунок доходу і дохідності пайових і боргових цінних паперів

Видами доходу за будь-яким фінансовим активом є дохід від володіння (поточний дохід) та дохід від перепродажу фінансового активу на вторинному ринку (капіталізований дохід).

Капіталізований дохід виникає у зв'язку із зростанням ринкової вартості цінного папера і являє собою різницю між ціною продажу та ціною купівлі цінного папера. Відношення ринкової ціни цінного папера до його номінальної вартості являє собою курс цінного папера.

Поточний дохід являє собою суму відсотків або дивідендів, отриманих за весь термін володіння цінним папером.

Для визначення дохідності інвестиційних операцій з фінансовими активами k , %, використовують формулу

$$k = \frac{P_n - P_k + B}{P_k} * \frac{T}{t} * 100, \quad (1)$$

де P_n — ціна продажу чи погашення фінансового активу;
 P_k — ціна купівлі фінансового активу на ринку;
 B — відсоткові чи дивідендні виплати за період t ;
 T — часова база (365 або 360 днів);
 t — період володіння фінансовим активом.

Відповідно розрізняють капіталізовану $k_{\text{кап}}$ дохідність та поточну дохідність $k_{\text{пот}}$ від володіння цінним папером, які можуть бути розраховані за такими формулами:

$$k_{\text{кап}} = \frac{P_n - P_k}{P_k} * \frac{T}{t} * 100, \quad (2)$$

$$k_{\text{пот}} = \frac{B}{P_k} * \frac{T}{t} * 100. \quad (3)$$

Період володіння t фінансовим активом, як правило, менший від одного року, оскільки спекулятивні операції проводяться переважно в короткостроковий період. Тому складова $\frac{T}{t}$ дає змогу перевести дохідність від володіння цінними паперами в річну ставку.

ЗАВДАННЯ

Вихідні дані до теоретичної частини контрольної роботи

У теоретичній частині повинно бути докладно розглянуто два теоретичних питання та дано відповіді на десять тестових завдань. Обсяг відповіді на кожне теоретичне питання повинен складати 1-2 сторінки формату А4 комп'ютерного набору шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервалу.

ВАРІАНТ 1

1 Структура фінансового ринку та його класифікація.

- 2 Похідні цінні папери, характеристика та класифікація.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 1, 11, 21, 31, 41, 51, 61, 71, 81, 91.

ВАРІАНТ 2

- 1 Роль держави на фінансовому ринку.
- 2 Пайові цінні папери, їх характеристика та види.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 2, 12, 22, 32, 42, 52, 62, 72, 82, 92.

ВАРІАНТ 3

- 1 Характеристика фінансових посередників.
- 2 Боргові цінні папери, їх характеристика та види.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 3, 13, 23, 33, 43, 53, 63, 73, 83, 93.

ВАРІАНТ 4

- 1 Сутність та форми державного регулювання фінансового ринку.
- 2 Облігації внутрішньої державної позики. Сутність та особливості функціонування.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 4, 14, 24, 34, 44, 54, 64, 74, 84, 94.

ВАРІАНТ 5

- 1 Види фінансових послуг на фінансовому ринку.
- 2 Характеристика сучасного стану кредитного ринку України.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 5, 15, 25, 35, 45, 55, 65, 75, 85, 95.

ВАРІАНТ 6

- 1 Операції комерційних банків.
- 2 Сутність лізингу та його види.
- 3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 6, 16, 26, 36, 46, 56, 66, 76, 86, 96.

ВАРІАНТ 7

- 1 Сутність, властивості та характеристика опційних

контрактів.

2 Види валютних курсів та їх характеристика.

3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 7, 17, 27, 37, 47, 57, 67, 77, 87, 97.

ВАРІАНТ 8

1 Сутність, властивості та характеристика ф'ючерсних контрактів.

2 Характеристика біржового ринку цінних паперів в Україні.

3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 8, 18, 28, 38, 48, 58, 68, 78, 88, 98.

ВАРІАНТ 9

1 Сутність та структура валютного ринку.

2 Характеристика позабіржового ринку цінних паперів.

3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 9, 19, 29, 39, 49, 59, 69, 79, 89, 99.

ВАРІАНТ 10

1 Види кредитів та їх характеристика.

2 Характеристика сучасного стану фондового ринку України.

3 Вибрати правильну відповідь до тестових завдань 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Тестові завдання

1 Основними складовими фінансового ринку є:

- 1) грошовий ринок;
- 2) ринок похідних цінних паперів;
- 3) ринок нерухомості;
- 4) фондовий ринок.

2 Основним постачальником фінансових ресурсів на фінансовий ринок повинні бути:

- 1) держава;
- 2) міжнародні фінансові організації;
- 3) домашні господарства;

4) юридичні особи.

3 Основною функцією фінансового ринку є:

- 1) трансформація тимчасово вільних фінансових ресурсів у позиковий капітал;
- 2) страхування фінансових ризиків;
- 3) забезпечення накопичення коштів;
- 4) хеджування ризиків валютних операцій.

4 Держава на фінансовому ринку, як правило, виступає:

- 1) позичальником;
- 2) інвестором;
- 3) фінансовим посередником;
- 4) усі відповіді правильні.

5 Безстрокові фінансові інструменти, що засвідчують пайову участь інвестора в статутному фонді емітента, — це:

- 1) інструменти власності;
- 2) інструменти позики;
- 3) похідні інструменти;
- 4) усі відповіді правильні.

6 Властивість фінансового активу, яка розраховується у вигляді річної відсоткової ставки, називається:

- 1) дохідністю;
- 2) комплексністю;
- 3) доходом за активом;
- 4) конвертованістю.

7 До суб'єктів фінансового ринку відносять:

- 1) емітентів, інвесторів;
- 2) населення, іноземних учасників ринку;
- 3) фінансових посередників, державу;
- 4) усі відповіді правильні.

8 Оберіть суб'єктів фінансового ринку:

- 1) фізичні особи, юридичні особи, фінансові продавці;
- 2) підприємства з обмеженою відповідальністю;

- 3) фінансові посередники, держава, фізичні особи, підприємства різних форм власності;
- 4) немає правильної відповіді.

9 У структурі фінансового ринку виділяють такі основні сегменти:

- 1) фондовий ринок, грошовий ринок;
- 2) грошовий ринок, фінансовий ринок;
- 3) ринок нерухомості, фондовий ринок;
- 4) усі відповіді правильні.

10 На фінансовому ринку розрізняють:

- 1) первинний та вторинний ринок;
- 2) загальний та незагальний ринок;
- 3) фондовий та фінансовий ринок;
- 4) всі відповіді правильні.

11 Емітентами цінних паперів можуть бути:

- 1) юридичні особи та держава;
- 2) юридичні, фізичні особи та держава;
- 3) тільки юридичні особи;
- 4) тільки держава.

12 Депозитними інститутами на фінансовому ринку є:

- 1) комерційні та ощадні банки;
- 2) страхові та інвестиційні компанії;
- 3) пенсійні фонди;
- 4) кредитні спілки.

13 До недепозитних фінансових інститутів належать:

- 1) комерційні та ощадні банки, асоціації, кредитні спілки;
- 2) інвестиційні фонди, страхові компанії, пенсійні фонди;
- 3) комерційні та ощадні банки, пенсійні фонди;
- 4) правильні відповіді 1 і 3.

14 Комерційні банки, кредитні спілки, страхові та інвестиційні компанії — це фінансові інститути, які відносять до:

- 1) інститутів інфраструктури;

- 2) інститутів позафінансової сфери;
- 3) професійних учасників ринку;
- 4) усі відповіді правильні.

15 Внутрішнє регулювання здійснюється:

- 1) відповідними державними органами;
- 2) саморегулювними організаціями;
- 3) Кабінетом Міністрів України;
- 4) Національним банком України (НБУ).

16 Оберіть органи, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку:

- 1) Національна комісія з цінних паперів фондового ринку (НКЦПФР);
- 2) Перша фондова торгова система (ПФТС);
- 3) комерційні банки;
- 4) НБУ.

17 Недержавними інститутами-регуляторами здійснюється регулювання:

- 1) міжнародне;
- 2) державне;
- 3) внутрішнє;
- 4) усі відповіді правильні.

18 Вплив на функціонування фінансового ринку через систему економічних важелів — це регулювання:

- 1) пряме (правове);
- 2) непряме (економічне);
- 3) внутрішнє;
- 4) адміністративне.

19 Важелями непрямого втручання держави у регулювання фінансового ринку є:

- 1) податкова політика;
- 2) регулювання грошової маси й обсягів кредитів через вплив на ставку позикового відсотка;
- 3) проведення спільних наукових розробок;

4) усі відповіді правильні.

20 Із переліку фінансових інститутів виділити саморегульвні організації:

- 1) НБУ;
- 2) НКЦПФР;
- 3) Професійна організація реєстраторів і депозитаріїв (ПАРД);
- 4) ПФТС.

21 Основною установою, що регулює функціонування ринку цінних паперів, є:

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) НБУ;
- 3) Фонд державного майна;
- 4) НКЦПФР.

22 До недеPOSITних фінансових інститутів належать:

- 1) страхові компанії;
- 2) пенсійні фонди;
- 3) кредитні спілки;
- 4) усі відповіді правильні.

23 До депозитних фінансових інститутів належать:

- 1) комерційні та ощадні банки;
- 2) інвестиційні фонди;
- 3) ощадні та кредитні асоціації;
- 4) правильні відповіді 1, 3.

24 Пенсійна система України складається з:

- 1) одного рівня;
- 2) двох рівнів;
- 3) трьох рівнів.

25 Основні функції недержавних пенсійних фондів:

- 1) залучення заощаджень населення для забезпечення їх додатковим доходом після виходу на пенсію;
- 2) вкладення залучених коштів у фінансові інструменти інвестування;

- 3) страхування відповідальності клієнтів;
- 4) поповнення бюджетних фондів.

26 За видами фінансових установ посередники класифікуються на:

- 1) спеціалізовані й універсальні;
- 2) суб'єкти банківської системи, небанківські фінансові інститути та кредитні інститути, контрастні фінансові інститути;
- 3) посередники фондового ринку, грошового ринку, ринку позикових капіталів, валютного ринку;
- 4) прямі і непрямі.

27 Залежно від обслуговування учасників ринку фінансові посередники класифікуються на:

- 1) спеціалізовані й універсальні;
- 2) суб'єкти банківської системи, небанківські фінансові інститути та кредитні інститути, контрастні фінансові інститути;
- 3) посередники фондового ринку, грошового ринку, ринку позикових капіталів, валютного ринку;
- 4) прямі і непрямі.

28 Відповідно до сегментів фінансового ринку фінансові посередники класифікуються на:

- 1) спеціалізовані й універсальні;
- 2) суб'єкти банківської системи, небанківські фінансові інститути та кредитні інститути, контрастні фінансові інститути;
- 3) посередники фондового ринку, грошового ринку, ринку позикових капіталів, валютного ринку;
- 4) прямі і непрямі.

29 Зберігач – це:

- 1) юридична особа, яка має ліцензію на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку з торгівлі цінними паперами;
- 2) фізична особа, яка має ліцензію на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку з торгівлі цінними паперами;
- 3) юридична особа, яка на основі отримання ліцензії здійснює реєстрацію власних цінних паперів;

4) фізична особа, яка на основі отримання ліцензії здійснює реєстрацію власних цінних паперів.

30 Фінансові посередники поділяються на такі три групи:

- 1) хеджери, трейдери й арбітражери;
- 2) інвестори, посередники і користувачі;
- 3) депозитні, контрактно-ощадні та інвестиційні фонди;
- 4) універсальні, спеціалізовані та приватні.

31 Що належить до спеціалізованих кредитно-фінансових установ:

- 1) страхові компанії, комерційні банки, ощадні установи, пенсійні фонди;
- 2) інвестиційні компанії та ощадні установи;
- 3) пенсійні фонди та комерційні банки;
- 4) інвестиційні компанії, страхові компанії, ощадні установи, пенсійні фонди.

32 Кредитні спілки та факторингові компанії відносять до:

- 1) небанківських фінансово-кредитних інститутів;
- 2) контрактних фінансових інститутів;
- 3) суб'єктів банківської системи;
- 4) депозитарно-клірингової системи.

33 Підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних або залучених фінансових коштів і поєднує в собі елементи кредитування в натуральній і грошовій формі, — це:

- 1) факторинг;
- 2) благодійність;
- 3) лізинг;
- 4) страхування.

34 Фінансовий лізинг – це:

- 1) відносини, за яких усе обслуговування майна бере на себе орендар;
- 2) довгострокова оренда машин і обладнання, видача обладнання напрокат;
- 3) договір лізингу, у результаті укладення якого лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця

(постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі).

4) немає правильної відповіді.

35 Акція – це:

1) цінний папір, який свідчить про внесення її власником певної суми грошових коштів;

2) іменний цінний папір, який свідчить про майнові права його власника;

3) цінний папір, права на який належать особі, зазначеній у ньому;

4) передатний напис, який свідчить про перехід прав по одному цінному паперу іншим особам.

36 Акції бувають:

1) прості і привілейовані;

2) прості і складні;

3) кумулятивні та складні;

4) усі відповіді правильні.

37 Акції, які надають власникам право на отримання частини прибутку, на частку в управлінні АТ і право на отримання частини майна у разі ліквідації АТ, називають:

1) кумулятивними;

2) безвідкличними;

3) складними;

4) простими.

38 Які акції надають усім однакові права:

1) прості;

2) некумулятивні;

3) боргові.

39 Курсом акції називається:

1) відношення номінальної вартості до національної;

2) відношення ринкової вартості до номінальної;

- 3) відношення номінальної вартості до дивідендів;
- 4) відношення ринкової вартості до дивідендів.

40 Частка привілейованих акцій у статутному капіталі АТ не може перевищувати:

- 1) 25 %;
- 2) 20 %;
- 3) 30 %;
- 4) 15 %.

41 За рахунок яких коштів сплачуються дивіденди володарям акцій:

- 1) позикових коштів;
- 2) нової емісії;
- 3) чистого прибутку;
- 4) фондів матеріального стимулювання.

42 Який із цінних паперів не є борговим зобов'язанням:

- 1) облігація;
- 2) казначейське зобов'язання держави;
- 3) акція;
- 4) вексель.

43 Які акції гарантують виплату дивідендів у попередньо зазначеному розмірі незалежно від суми отриманого прибутку:

- 1) іменні;
- 2) прості;
- 3) привілейовані;
- 4) на пред'явника.

44 Що таке дивіденди:

- 1) доходи на акції;
- 2) доходи на облігації;
- 3) доходи на векселі;
- 4) доходи на строкові інструменти.

45 Які цінні папери вважаються борговими:

- 1) акція;
- 2) облігація;

- 3) опціон;
- 4) вексель.

46 Виберіть правильний вид облігацій за формою випуску:

- 1) іменні, на пред'явника;
- 2) короткострокові, довгострокові, середньострокові з фіксованою ставкою;
- 3) державні, муніципальні, корпоративні.

47 Цінні папери, права володіння якими підтверджуються внесенням імені власника в текст облігації і до книги реєстрації, яку веде емітент, – це:

- 1) іменні облігації;
- 2) на пред'явника;
- 3) дисконтні;
- 4) немає правильної відповіді.

48 Визначте боргові цінні папери, які функціонують на фінансовому ринку України:

- 1) облігація;
- 2) акція;
- 3) опціон;
- 4) вексель.

49 Емітентом державних облігацій виступає:

- 1) НБУ;
- 2) Міністерство фінансів;
- 3) НКЦПФР;
- 4) Кабінет Міністрів України.

50 Агентом з розміщення облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) виступають:

- 1) Міністерство фінансів;
- 2) НБУ;
- 3) НКЦПФР;
- 4) усі відповіді правильні.

51 Обсяг емісії ОВДП на поточний рік визначається:

- 1) Державним бюджетом України;

- 2) Конституцією України;
- 3) Податковим кодексом України;
- 4) немає правильної відповіді.

52 Визначте види доходів, які отримує власник облігації:

- 1) поточний, капіталізований;
- 2) фінансовий, поточний;
- 3) операційний, фінансовий.

53 До державних облігацій, які випускаються в Україні, належать:

- 1) облігації внутрішніх державних позик; цільові облігації внутрішніх державних позик; облігації зовнішніх державних позик;
- 2) облігації місцевих позик, облігації підприємств;
- 3) усі відповіді правильні;
- 4) немає правильної відповіді.

54 Облігації, за якими не передбачається виплата відсоткових доходів:

- 1) відсоткові облігації;
- 2) державні облігації;
- 3) дисконтні облігації;
- 4) немає правильної відповіді.

55 З якою метою підприємства випускають облігації:

- 1) покриття збитків;
- 2) розширення виробничої діяльності;
- 3) виплата дивідендів володарям привілейованих акцій;
- 4) немає правильної відповіді.

56 Державний цінний папір, який розміщується виключно на добровільній умові серед фізичних осіб:

- 1) акція;
- 2) облігація;
- 3) вексель;
- 4) казначейське зобов'язання.

57 Виберіть правильний варіант, що виступає основними активами ф'ючерсного контракту:

- 1) товар;
- 2) цінні папери;
- 3) нерухомість;
- 4) усі відповіді правильні.

58 Виберіть правильне визначення ф'ючерсу:

- 1) цінний папір, який засвідчує зобов'язання його власника купити або продати відповідну кількість базового активу за вказаною ціною у визначений термін у майбутньому;
- 2) цінний папір, який засвідчує зобов'язання його власника купити відповідну кількість активів;
- 3) цінний папір, який засвідчує зобов'язання його власника продати відповідну кількість активів;
- 4) цінний папір, за яким його власник зобов'язаний купити відповідну кількість базового активу у визначений термін.

59 Виберіть правильне визначення форвардного контракту:

- 1) договір між двома сторонами про майбутню поставку за ринковою ціною;
- 2) договір про майбутню поставку товару за відповідною ціною;
- 3) договір між двома сторонами про майбутню поставку;
- 4) договір між двома сторонами про майбутню поставку предмета контракту за раніше домовленою ціною, яка встановлюється поза біржею і обов'язкова для виконання для обох сторін договору.

60 Виберіть правильне визначення опціону:

- 1) похідний цінний папір, який засвідчує право його власника купити-продати або відмовитися від договору з базового активу (цінних паперів) товару, валюти за договореною ціною протягом передбаченого терміну;
- 2) цінний папір, який засвідчує право його власника купити договір з базового активу;
- 3) похідний цінний папір, який засвідчує право його власника продати договір;
- 4) усі відповіді правильні.

61 Які існують типи опціонів:

- 1) європейський;
- 2) американський;
- 3) російський;
- 4) немає правильної відповіді.

62 Які існують види опціону:

- 1) опціон на продаж PUT;
- 2) опціон на продаж CALL;
- 3) опціон на купівлю PUT;
- 4) немає правильної відповіді.

63 На біржі укладаються контракти:

- 1) форвардні;
- 2) ф'ючерсні;
- 3) свопи;
- 4) опціонні.

64 Контракти, що закінчуються поставкою близько 95 % реального товару, — це:

- 1) ф'ючерси;
- 2) форварди;
- 3) депозитарні розписки;
- 4) варанти.

65 Форвардний контракт (форвард) – це:

1) двосторонній контракт, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) базовий актив у визначений час та на визначених умовах у майбутньому з фіксацією ціни під час укладення контракту, обов'язковий до виконання для обох сторін угоди;

2) двосторонній контракт, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) базовий актив у визначений час та на визначених умовах у майбутньому з фіксацією ціни під час укладення контракту, необов'язковий до виконання для обох сторін угоди;

3) похідний цінний папір, що дає власнику право на купівлю цінних паперів за певною ціною і у встановлений термін; свідоцтво, що видається разом з цінним папером і дає право на

додаткові пільги його власнику при придбанні акцій чи боргових цінних паперів;

4) усі відповіді правильні.

66 Обов'язковими для виконання є угоди:

1) форвардні;

2) ф'ючерсні;

3) опціонні;

4) усі відповіді правильні.

67 Основною причиною появи ринку строкових угод є:

1) здійснення у більшому обсязі спекулятивних операцій;

2) хеджування ризику цінових змін на реальному ринку на базові активи;

3) бажання отримати додатковий прибуток.

68 Цінними паперами, які мають обіг тільки на біржовому ринку, є:

1) форвард;

2) ф'юферс;

3) опціон;

4) своп.

69 Фінансова послуга — це операції:

1) з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів;

2) з купівлі-продажу фінансових активів з метою одержання прибутку на курсовій різниці чи у вигляді комісійних;

3) з управління фінансовими активами за договорами довірчого управління.

70 Фінансові активи — це:

1) грошові кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу;

2) грошові кошти та цінні папери;

3) грошові кошти, цінні папери, боргові зобов'язання, фінансові кредити та капіталізоване нерухоме майно;

4) майно та грошові кошти, відображені в балансі підприємства (установи).

71 Які організації здійснюють регулювання діяльності на ринку фінансових послуг:

- 1) Державне казначейство України, Національний банк України, Нацкомфінпослуг, НКЦПФР;
- 2) Національний банк України, Нацкомфінпослуг, НКЦПФР;
- 3) Національний банк України, Нацкомфінпослуг;
- 4) Нацкомфінпослуг.

72 Після закінчення строку договору фінансового лізингу предмет лізингу:

- 1) продається на аукціоні;
- 2) повертається лізингодавцю;
- 3) переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю;
- 4) повертається постачальнику.

73 Після закінчення строку договору оперативного лізингу предмет лізингу:

- 1) повертається лізингодавцю;
- 2) залишається у власності лізингоодержувача;
- 3) повертається постачальнику;
- 4) продається на аукціоні.

74 Андерайтинг – це:

- 1) послуги з організації та проведення емісії цінних паперів;
- 2) послуги банку своїм першокласним клієнтам;
- 3) послуги з управління портфелем цінних паперів клієнтів.

75 Якщо підприємство збирається придбати обладнання у власність, то який вид лізингу йому слід застосувати:

- 1) оперативний лізинг;
- 2) опціонне придбання;
- 3) фінансовий лізинг з викупом за залишковою вартістю;
- 4) немає правильної відповіді.

76 Факторинг – це:

1) комплекс послуг, який банк (або факторингова компанія), що виступає в ролі фінансового агента, надає компаніям, що працюють зі своїми покупцями на умовах відстрочення платежу;

2) форма надання фінансової послуги на ринку;

3) операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб та у випадках, передбачених законодавством;

4) безготівкові розрахунки між країнами, компаніями, підприємствами за поставлені, продані один одному товари, цінні папери і надані послуги, здійснювані шляхом взаємного заліку, виходячи з умов балансу платежів.

77 Андерайтинг – це:

1) діяльність щодо укладання угод з цінними паперами на основі угод комісії або доручення;

2) купівля на первинному ринку цінних паперів з подальшим їх перепродажем інвесторам;

3) укладання договору про гарантування повного або часткового продажу цінних паперів емітента інвесторам, про повний чи частковий їх викуп за фіксованою ціною з подальшим перепродажем;

4) правильна відповідь 2 та 3.

78 Брокерська діяльність – це:

1) діяльність з укладання угод від свого імені й за свій рахунок через публічне оголошення цін купівлі та продажу цінних паперів із зобов'язанням купівлі й продажу цих паперів за оголошеними цінами;

2) купівля на первинному ринку цінних паперів з подальшим їх перепродажем інвесторам;

3) діяльність щодо укладання угод з цінними паперами на основі угод комісії або доручення;

4) немає правильної відповіді.

79 Дилерська діяльність – це:

1) діяльність з укладання угод від свого імені й за свій рахунок через публічне оголошення цін купівлі та продажу

цінних паперів із зобов'язанням купівлі й продажу цих паперів за об'явленими цінами;

2) діяльність з укладання угод з цінними паперами на основі угод комісії або доручення;

3) купівля на первинному ринку цінних паперів з подальшим їх перепродажем інвесторам;

4) немає правильної відповіді.

80 В Україні система гарантування вкладів поширюється на депозити:

1) лише юридичних осіб;

2) лише фізичних осіб;

3) юридичних і фізичних осіб;

4) немає правильної відповіді.

81 Найбільшу частку в структурі ресурсів комерційних банків становлять:

1) власний капітал;

2) позичені кошти;

3) залучені кошти;

4) немає правильної відповіді.

82 Пасивні операції комерційних банків – це:

1) операції з формування банківських ресурсів;

2) надання кредитів клієнтам, формування власного капіталу, отримання кредитів на міжбанківському ринку і в центральних банків;

3) формування власного капіталу, залучення коштів клієнтів, здійснення банківських інвестицій;

4) залучення коштів клієнтів, надання кредитів клієнтам, здійснення банківських інвестицій.

83 Активні операції комерційних банків – це:

1) формування власного капіталу;

2) розміщення ресурсів для отримання доходів;

3) залучення коштів клієнтів;

4) немає правильної відповіді.

84 Оберіть класифікацію валютних ринків за ступенем організованості:

- 1) біржовий, позабіржовий;
- 2) міжнародний, внутрішній;
- 3) ринок євровалют, ринок єврооблігацій;
- 4) муніципальні, державні.

85 Головна валюта, в якій відбувається майже 90 % депозитних операцій:

- 1) гривня;
- 2) рубль;
- 3) долар;
- 4) японські єни.

86 Форекс – це:

- 1) міжбанківський міжнародний валютний ринок;
- 2) ринок, на якому укладається відносно мало угод і ціни майже не змінюються;
- 3) ринок цінних паперів;
- 4) окремі особи та домашні господарства, які купують товари.

87 До зниження курсу національної грошової одиниці призводить:

- 1) активний платіжний баланс;
- 2) підвищення обсягів експорту в країні;
- 3) пасивний платіжний баланс;
- 4) низький темп інфляції.

88 Валютні інтервенції на валютному ринку можуть здійснювати:

- 1) комерційні банки;
- 2) валютна біржа;
- 3) центральний банк;
- 4) клірингові палати.

89 Пряме втручання центрального банку в діяльність валютного ринку з метою впливу на курс національної валюти – це:

- 1) облікова політика;
- 2) валютна інтервенція;

- 3) валютний арбітраж;
- 4) валютні обмеження.

90 Ціна грошової одиниці певної країни, що виражена в грошових одиницях іншої країни, — це:

- 1) валютний курс;
- 2) валютний коридор;
- 3) котирування;
- 4) конвертованість.

91 У чому полягає суть непрямого методу валютного котирування:

1) за умовну одиницю беруть одиницю іноземної валюти, до якої прирівнюють певну кількість національних грошових одиниць;

2) за умовну одиницю беруть одиницю національної валюти і до неї прирівнюють певну кількість одиниць іноземної валюти;

3) установлюють співвідношення між двома валютами, яке визначають через їхній курс до третьої валюти;

4) установлюють співвідношення між двома валютами за їх купівельною спроможністю відносно певного набору товарів і послуг.

92 Яким чином визначають крос-курс валюти:

1) за умовну одиницю беруть одиницю іноземної валюти, до якої прирівнюють певну кількість національних грошових одиниць;

2) за умовну одиницю беруть одиницю національної валюти і до неї прирівнюють певну кількість одиниць іноземної валюти;

3) установлюють співвідношення між двома валютами, яке визначають через їхній курс до третьої валюти;

4) установлюють співвідношення між двома валютами за їх купівельною спроможністю відносно певного набору товарів і послуг.

93 Головним органом валютного регулювання в Україні є:

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) Кабінет міністрів України;
- 3) Верховна Рада України;
- 4) Національний банк України.

94 Сукупність заходів, спрямованих на забезпечення виконання запроваджених державою законів, норм і правил проведення валютних операцій, – це:

- 1) валютне регулювання;
- 2) валютне котирування;
- 3) валютний контроль;
- 4) валютні інтервенції.

95 Пряме втручання центрального банку в операції на валютному ринку для впливу на обмінний курс національної валюти через операції купівлі–продажу іноземних валют – це:

- 1) валютний опціон;
- 2) валютне котирування;
- 3) валютні свопи;
- 4) валютні інтервенції.

96 Наявність у країні валютних обмежень призводить до:

- 1) зниження ступеня конвертованості її валюти;
- 2) підвищення ступеня конвертованості її валюти;
- 3) знецінення національної грошової одиниці;
- 4) дефіциту платіжного балансу країни.

97 Режим валютного курсу, за якого він змінюється під впливом попиту і пропозиції, – це:

- 1) фіксований валютний курс;
- 2) плаваючий валютний курс;
- 3) форвард-курс;
- 4) крос-курс.

98 Курс, який визначають як співвідношення індексів цін товарів і послуг двох країн, узятих у відповідній валюті, має назву:

- 1) номінальний валютний курс;

- 2) реальний валютний курс;
- 3) форвард-курс;
- 4) спот-курс.

99 Основним постачальником фінансових ресурсів на фондовий ринок повинні бути:

- 1) держава;
- 2) міжнародні фінансові організації;
- 3) домашні господарства;
- 4) юридичні особи.

100 За способом розміщення цінних паперів фондовий ринок є:

- 1) первинним і вторинним;
- 2) місцевим, національним і міжнародним;
- 3) горизонтальним і вертикальним;
- 4) боргових, пайових і похідних цінних паперів.

Вихідні дані до розрахункової частини контрольної роботи

Задача 1

Статутний фонд акціонерного товариства, номінальна вартість акцій, річний прибуток до оподаткування за варіантами наведені в таблиці 1.

Сума, внесена до бюджету у формі економічних санкцій, – 60000 грн. Виплачені відсотки за прострочений кредит – 20000 грн. За рахунок прибутку поповнено резервний фонд на суму 70000 грн.

Визначити розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік із виплати дивідендів.

Таблиця 1 – Вихідні дані для задачі 1

Показник	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Статутний фонд акціонерного то-	15	20	25	30	20	15	40	30	45	25

вариства, млн грн										
Номинальна вартість акцій, грн	100	200	125	150	100	150	200	100	225	250
Прибуток, тис. грн	820	780	680	720	960	890	980	650	860	640

Проаналізувати, як зміниться розмір дивідендів на одну звичайну акцію, якщо припустити, що в обігу були, крім звичайних акцій, привілейовані акції з фіксованою ставкою дивідендних виплат. Кількість привілейованих акцій та ставку дивіденду по них за варіантами наведено в таблиці 2.

Задача 2

Інвестор придбав акції за номінальною вартістю. Через декілька місяців вони були продані за ринковою вартістю після виплати дивідендів. Розрахувати капіталізований та поточний дохід та дохідність від цієї операції. Вихідні дані наведено в таблиці 3.

Таблиця 2 – Вихідні дані для задачі 1

Показник	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість привілейованих акцій, тис. од.	5	7	15	10	20	15	8	10	8	3
Ставка дивіденду за привілейованими акціями, %	15	20	25	15	25	18	28	17	23	22

Таблиця 3 – Вихідні дані для задачі 2

Показник	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість акцій, од.	50	100	80	150	70	100	200	80	50	70
Період володіння акціями, міс	6	9	4	3	6	9	4	10	5	3
Номинальна вартість акцій, грн	500	100	50	150	200	300	400	300	600	100

Курс цінного папера на момент продажу	1,2	1,4	1,22	1,35	1,5	1,15	1,18	1,24	1,36	1,17
Розмір дивіденду до номінальної вартості акції, %	12	15	25	13	16	18	9	19	22	26

Задачі для розв'язання на практичному занятті

Задача 1

В оголошенні банку сказано, що дивіденд за привілейованими акціями за квартал буде виплачений у розмірі 24 % річних. Курс акції складає 1,25. Визначити суму дивіденду, якщо ринкова вартість акції складає 14 375 грн.

Задача 2

Статутний капітал акціонерного товариства у розмірі 25 млн грн розподілений на 800 звичайних і 200 привілейованих акцій. Ставка дивіденду за привілейованими акціями складає 17 %. Обсяг прибутку до розподілу між акціонерами – 2,3 млн грн. Визначити, які дивіденди одержать власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 3

Статутний капітал АТ у розмірі 10 млн грн розподілений на 900 звичайних і 100 привілейованих акцій. Фіксована ставка дивіденду за привілейованими акціями складає 20 %. Обсяг прибутку до розподілу між акціонерами – 1,8 млн грн. Визначити, які дивіденди одержать власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 4

Оголошений статутний фонд АТ становить 1 млн грн за номінальної вартості акцій 25 грн, з яких 15 % – привілейовані із стабільною ставкою дивідендів 30 %. Визначити розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік із виплати дивідендів, коли прибуток до оподаткування АТ за рік

становить 540 тис. грн, а на виплату дивідендів спрямовується 40 % чистого прибутку.

Задача 5

Статутний фонд акціонерного товариства становить 800 000 грн. Номінальна вартість акцій – 80 грн. Прибуток, одержаний за рік до оподаткування, – 600 000 грн. Сума, внесена до бюджету у формі економічних санкцій, – 15000 грн. Виплачені відсотки за прострочений кредит – 20000 грн. За рахунок прибутку поповнено резервний фонд на суму 30000 грн та спрямовано кошти на розвиток виробництва у сумі 90 000 грн.

Проаналізувати, як зміниться розмір дивідендів на одну звичайну акцію, якщо припустити, що в обігу було, крім звичайних акцій, 300 привілейованих акцій зі ставкою дивідендних виплат 15 %.

Задача 6

Облігації номінальною вартістю 200 грн продаються за ціною 235 грн. Визначити курс облігації.

Задача 7

Ринкова ціна акції, розміщеної за номіналом 10 тис. грн, через півроку після емісії склала 17 тис. грн і була продана. Визначити курс, капіталізований дохід та дохідність цінного папера.

Задача 8

Акція номіналом 1000 грн куплена за курсом 2,5. За нею виплачується дивіденд 50 % річних. Визначити поточну дохідність інвестованих коштів.

Задача 9

Інвестором було придбано 100 акцій за номінальною вартістю 12,5 грош. од. за кожен. Через три квартали вони були продані за курсом 1,4 після сплати за ними дивідендів у розмірі 3 грош. од. на акцію. Визначити поточну та капіталізовану дохідність та дохід від операції.

Задача 10

Припустимо, що за три місяці до терміну погашення інвестором було придбано 10 купонних облігацій з купоном 15 % за ринковою ціною 1105 грош. од. Через три місяці були отримані відсотки та облігації були погашені за номінальною вартістю 1000 грош. од. кожна. Визначити поточну та капіталізовану дохідність та дохід від операції.

Перелік питань курсу для підготовки до іспиту

- 1 Сутність та функції фінансового ринку.
- 2 Класифікація сегментів фінансового ринку за різними ознаками.
- 3 Сутність та форми державного регулювання фінансового ринку.
- 4 Сутність фінансових посередників та їх класифікація.
- 5 Суб'єкти банківської системи.
- 6 Небанківські фінансово-кредитні інститути.
- 7 Контрактні фінансові інститути.
- 8 Характеристика акції як пайового цінного папера.
- 9 Види акцій.
- 10 Облігації. Сутність та види за різними ознаками.
- 11 Державні облігації та інші державні цінні папери.
- 12 Сутність векселя як цінного папера.
- 13 Похідні цінні папери, їх характеристика.
- 14 Сутність, властивості та характеристика опційних контрактів.
- 15 Сутність, властивості та характеристика ф'ючерсних контрактів.
- 16 Первинне розміщення цінних паперів. Андерайтинг.
- 17 Сутність лізингу та види.
- 18 Факторингові операції.
- 19 Брокерська та дилерська діяльність.
- 20 Сутність кредитного ринку та його функції.
- 21 Кредитна система.
- 22 Основні форми кредитних відносин.
- 23 Сутність валютного ринку.
- 24 Суб'єкти валютного ринку.

- 25 Поточні операції з валютою.
- 26 Термінові операції з валютою.
- 27 Фондова біржа її види та функції.
- 28 Правила фондової біржі.
- 29 Сутність біржового ринку.
- 30 Біржові фондові індекси.

Вимоги до захисту контрольної роботи

Захист контрольної роботи студентом відбувається за умови допуску, тобто якщо контрольна робота виконана бездоганно (заздалегідь виправлені всі помилки) і на її титульному аркуші є позначка викладача «До захисту». За цих умов студент має бути готовим відповісти на будь-яке питання за своїм варіантом контрольної роботи, що лежить у межах загального кола питань з відповідної спрямованості. Також студент повинен уміти пояснити хід розв'язання задач та прокоментувати отримані результати й зроблені висновки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за теоретичні питання контрольної роботи, становить 40 балів, за виконання розрахункової частини – 60 балів, правильна відповідь на тестове запитання оцінюється у два бали, тобто загальна кількість балів з тестових питань становить 20 балів.

Мінімальна загальна кількість балів, яка дає змогу допустити студента до складання іспиту, становить 75 балів.

Вимоги до оформлення роботи

Контрольну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали до 40 рядків на сторінці, розмір шрифту – 14. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Також контрольна робота може виконуватися рукописним способом чорним чорнилом на одному боці аркуша білого паперу.

Текст контрольної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: з лівого боку – не менш як 25 мм, з правого – не менше 10 мм, зверху – не менше 20 мм, знизу – не менше 20 мм.

Необхідно використовувати шрифт Times New Roman. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Компактність тексту роботи повинна бути однаковою.

Контрольна робота має містити титульний лист, зміст, відповіді на теоретичні питання, відзначені варіанти відповідей на тестові питання, розв'язання всіх задач з необхідними поясненнями та висновками, а також список літературних джерел, які було використано при написанні контрольної роботи. У теоретичній частині має бути докладно розглянуто два теоретичних питання й дано відповіді на десять тестових завдань. Обсяг відповіді на кожне теоретичне питання повинен складати 1–2 сторінки формату А4 комп'ютерного набору. Тестові завдання слід наводити у повному обсязі згідно з варіантом та надавати правильну відповідь.

Розрахункова частина контрольної роботи повинна починатися з нової сторінки.

Список літератури

1 Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р., № 436-IV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

2 Про цінні папери і фондовий ринок [Текст] : закон України від 23.02.2006 р., № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – С. 268.

3 Про банки і банківську діяльність [Текст] : закон України від 07.12.2000 р., № 2121-III, зі змінами та доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – С. 20-32.

4 Про Національний банк України [Електронний ресурс] : закон України від 20.05.1999 р., № 679-XIV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

5 Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс] : закон України від 11.12.2003 р., № 1381-IV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

6 Буднік, М. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посібник / М. М. Буднік, Л. С. Мартюшева, Н. В. Сабліна. – К. : ЦУЛ, 2009. – 334 с.

7 Еш, С. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посібник / С. М. Еш; Мін. освіти і науки України; Нац. ун-т харчових технологій. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.

8 Шелудько, В. М. Фінансовий ринок [Текст] : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2008. – 535 с.

